

ROLUL ȘI IMPLICAREA ARACO - ASCOCIAȚIA ROMÂNĂ A ANTREPRENORILOR DIN CONSTRUCȚII - ÎN ASIMILAREA ȘI IMPLEMENTAREA LEGISLAȚIEI ȘI A REZULTATELOR CERCETĂRII ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Constantin CAȘCAVAL, Augustin MUNTEANU

ARACO CLUJ

Abstract: The role and the involvement of ARACO in assimilation and implementation of the legislation and research results from environmental protection domain. ARACO was funded in 1990 and now it is comprising a total of 1300 members from all the buildings domains. ARACO is highly concerned by the sustainable development and one of the ARACO's aims is the environment protection. ARACO wishes to cooperate with great scientists in building fields. In order to improve the environment protection in Romania, this association has proposed several measures pointed out in the end of this article.

Key words: ARACO, sustainable development, environment, association, legislation

Introducere

Pentru intrarea în subiect vom realiza sintetic prezentarea ARACO și care sunt țelurile pe care și le propune, iar apoi vom analiza modalitățile protective ale mediului în contextul principiului dezvoltării sustenabile.

ARACO este o asociație patronală confederativă, reprezentativă la nivel național și pentru ramura construcții-montaj, profesională, neguvernamentală și apolitică, fără niciun control sau ingerință din partea unei autorități exterioare.

Asociația a fost înființată în 22 noiembrie 1990, având la ora actuală peste 1300 membri - societăți de construcții, de proiectare, consultanță, din toate domeniile construcțiilor, cu o acoperire de circa 60 % din activitatea de construcții din România.

Ca patronat cu reprezentativitate legală la nivel național pentru ramura construcțiilor, cu un număr de 7 filiale regionale care acoperă toată țara, ARACO este negociatorul și semnatarul Contractului Colectiv de Muncă pe ramură, începând din 1995, negociind și semnând primul Acord Social Sectorial din industria românească a construcțiilor, în 27 decembrie 2006.

ARACO este membru reprezentativ în sistemul de dialog social bipartit și tripartit la nivel național și reprezentantul ramurii construcțiilor în Consiliul Economic și Social (CES) din ianuarie 2007.

Datorită afilierii sale la FIEC - Federația Industriei Europene a Construcțiilor, cu sediul la Bruxelles, Asociația este în contact direct cu organismele Uniunii Europene și participă în mod constant la negocierile unor Directive ale UE privind industria construcțiilor din România. La nivel național, este membră fondatoare a Alianței Confederațiilor Patronale din România (ACPR) și a Alianței pentru Dezvoltarea Economică a României (ADER).

Începând cu 2007, este reprezentată în Consiliul Economic și Social European (CESE) de la Bruxelles, activând în secțiunile ECO, NAT și în Observatorul Dezvoltării Durabile.

Informațiile curente oferite de ARACO membrilor săi, privind evenimente din domeniul construcțiilor, licitații viitoare, planuri de dezvoltare la nivel regional sau național, târguri interne și externe și altele, sunt benefice pentru aceste societăți de construcții în activitatea lor zilnică, acestea fiind publicate în Buletinul ARACO (versiunea electronică) și distribuite membrilor prin poșta electronică (contact@araco.org) sau putând fi accesate pe web-site-ul www.araco.org [6].

Contactul permanent cu Guvernul și Parlamentul României permite asociației, ca pe baza consultărilor cu organizațiile patronale asociate, să ia parte la negocierile privind proiectele de legi cu impact asupra industriei construcțiilor, poate interveni la ANRMAR pentru clarificarea sau contestarea acelor licitații desfășurate incorect sau prin mass-media (conferințe de presă, comunicate și interviuri) pe teme de interes pentru membrii asociației.

ARACO eliberează următoarele documente de calitate:

- certificate de capacitate (calificare) profesională pentru firmele de construcții, indiferent dacă acestea sunt sau nu membre ARACO, prin care companiile demonstrează că sunt capabile să execute anumite lucrări de construcție. Aceste certificate sunt de multe ori cerute în caietele de sarcini ale licitațiilor;

- «Trofeul Calității ARACO» - pentru cele mai bune construcții realizate în anul precedent și «Trofeul de Excelență ARACO» - acordat periodic.

Dintre partenerii străini ai ARACO, menționăm:

- F.I.E.C. - Federația Industriei Europene a Construcțiilor;
- DBI - Uniunea Industriei Germane a Construcțiilor;
- CONDRUMAT - Federația Patronală a Constructorilor, Drumarilor și Producătorilor Materialelor de Construcții din Republica Moldova;

- CHINCA - China International Contractors Association;
- BCC - Bulgarian Construction Chamber;
- The Flemish Contractors' Confederation;
- TCA - Turkish Contractors' Association;
- EVOSZ - Federația Națională a Antreprenorilor Ungari;
- FEPICOP și AICCOP din Portugalia;
- ANCE - Associazione Nazionale Costruttori Edili, Italia.

În interesul membrilor săi, ARACO a organizat recent misiuni economice în Moldova, Belgia, Germania, China, Italia, Algeria, Turcia, Macedonia, Serbia, Bulgaria ș.a.

Printre proiectele majore dezvoltate sau programate de către Asociație, se regăsesc și:

- Casa Socială a Constructorilor - operațională din 1998;
- Casa de Meserii a Constructorilor - operațională din 2004;
- Comitetul Sectorial pentru Formare Profesională în Construcții - dezvoltat în 2005 printr-un program Phare;
- Comitetul Paritar pentru Trusturi Transnaționale;
- Casa de Concedii a Constructorilor (3C) ;
- Casa de Siguranță în Mediul de Muncă a Constructorilor - CASIMMCO ;
- Comitetul Paritar pentru Muncitori Migranți.

ARACO desfășoară prin CMC următoarele proiecte finanțate din fonduri structurale europene:

- CALE - Calitate în Educație;
- ACCED - Acces la Formare Profesională Continuă;
- PICAS - Puncte de Informare, Consiliere și Asistență Specializată pentru șomerii și persoanele în căutarea unui loc de muncă din sectorul de construcții și alte două proiecte Leonardo de interes pentru sectorul construcțiilor.

Consiliul Central din 25 mai 2010 a stabilit principalele direcții de acțiune strategică pentru anul 2010 ale ARACO:

- lobby regional, național și internațional pentru generare de fluxuri financiare aferente proiectelor de construcții (finanțări publice naționale și comunitare precum și finanțări în PPP);
- promovarea unei legi raționale și eficiente a PPP;
- promovarea amendamentelor necesare breslei la legislația achizițiilor publice;
- promovarea reglementărilor privind obligativitatea certificării capacității societăților de construcții;
- promovarea Strategiei privind dezvoltarea infrastructurii în România până în 2013 elaborată de ARACO;
- dezvoltarea parteneriatelor cu antreprenorii străini din România direct și prin intermediul CPTT (Comitetul paritar pentru trusturi transnaționale);
- consolidarea poziției ARACO în ACPR, în CES, în CESE și FIEC;
- consolidarea reprezentativității ARACO la nivel de ramură C+M prin atragerea pe aceeași platformă de acțiune și juridică a patronatelor cu activități în sectorul de construcții;
- consolidarea reprezentativității confederative a ARACO la nivel național;

- consolidarea colaborării cu ARB (Asociația Română a Băncilor);
- consolidarea parteneriatului cu mediul universitar tehnic de construcții din centrele universitare din România;
- consolidarea parteneriatului social cu sindicatele reprezentative la nivel de ramură prin efort propriu și dezvoltarea entităților paritare create pentru sector conform Acordului Social Sectorial (CSC, CMC, CPMM, CPTT CASIMMCO, CCC etc.);
- dezvoltarea parteneriatelor pe relația Bulgaria, Serbia, Moldova, Rusia și China în conformitate cu interesele manifestate de către membri;
- îmbunătățirea dinamică a politicii de comunicare a ARACO;
- implicarea ARACO în proiecte cu finanțare comunitară și asigurarea resurselor pentru cofinanțare (2%);
- reluarea organizării de conferințe regionale sau județene pentru diseminarea și implementarea soluțiilor generate de ARACO;
- reformarea structurii de personal a executivului asociației;
- implicarea controlată a unor reprezentanți ARACO în platforme social economice generate în proximitatea politicului la nivel național și regional (de ex. Alianța Profesioniștilor pentru Progres).

ARACO reprezintă interesele patronale ale întregului sistem de realizare a construcțiilor: execuție, consultanță, proiectare, cercetare, învățământ, producția și comercializarea de materiale și utilaje de construcții, bănci și societăți de asigurare.

Asociația elaborează și promovează politici de dezvoltare sustenabilă, ale asociațiilor în țară și străinătate, promovează legalitatea și etica profesională și concurența loială în activitatea economică și în relațiile dintre asociație.

Anul 2010 este un an în care aniversăm 20 de ani de la înființarea ARACO, reprezentanta unei bresle antreprenoriale pe care ne-o dorim valorizată, profitabilă și respectată.

Mediul și dezvoltarea sustenabilă (durabilă)

În tendința de progres și creștere economică, comunitățile omenești (prin conducerile politico-administrative) au uitat adesea că sunt parte a sistemului natural, intervenind asupra lui cu solicitări peste capacitatea de suportat a acestuia. Așa se face că au apărut dezechilibre ale căror efecte s-au făcut simțite în timp. Aceste fapte au determinat să crească preocupările comunităților de pe glob (statelor) în direcția contracarării efectelor distructive [1].

Așa a apărut conceptul de „dezvoltare sustenabilă” (care la început a fost denumit „dezvoltare durabilă”). Dezvoltarea sustenabilă poate fi privită ca o adaptare a societății și a economiei la marile probleme cu care omenirea se confruntă în prezent: schimbările climatice, criza de apă, seceta, deșertificarea, inundațiile, epuizarea unor surse, gestionarea deșeurilor, pierderea biodiversității, creșterea populației, sărăcia, migrația etc.

Dezvoltarea sustenabilă (durabilă) are rolul de a răspunde nevoilor actuale fără a compromite șansa generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Dezvoltarea sustenabilă propune o abordare integrată a așa-numitului triunghi magic: creștere economică, protecția mediului, coeziune socială [2].

Deci o dezvoltare sustenabilă presupune o evoluție economică dinamică, în așa fel dimensionată încât să susțină toate nevoile individuale și colective legitime dintr-o comunitate socială echitabilă, inclusivă și generatoare de securitate, într-un mediu protejat și regenerat, capabil să susțină toate condițiile și echilibrele naturale, fundamentale, necesare vieții. Dezvoltarea sustenabilă nu este opțională.

În raportul “Viitorul sustenabil - Regândirea conceptelor de Mediu și Dezvoltare (2006), W. M. Adams, profesor al Universității din Cambridge, face o analiză corespunzătoare a evoluției conceptului de sustenabilitate și a relației care există între cei trei piloni ai acestuia și aduce o serie de date de sinteză asupra indicatorilor de sustenabilitate la nivel planetar mai mult decât îngrijorătoare. Astfel în dreptul tuturor rezultatelor monitorizării aplicării principalelor reglementări internaționale privind influența activităților umane asupra sustenabilității mediului se înregistrează

tendințe majore de declin. Adică, cu toate că abordările la nivel conceptual și în conținutul discursurilor și angajamentele politice au crescut în frecvență și intensitate, degradarea mediului vital al planetei nu s-a atenuat, ci a continuat să evolueze agresiv și alarmant. Viteza de degradare a mediului la scară planetară este cu mult mai mare decât viteza de conștientizare a omenirii (prin guvernele politice) de a înțelege ce i se întâmplă și cum să reacționeze [3].

Lipsa concretizării unor ample strategii de dezvoltare sustenabilă cu efecte globale pot conduce la un previzibil dezastru al speciei umane, într-un timp periculos de apropiat.

Indicatorii sustenabilității

Aceștia s-au stabilit ca rezultat al cercetării a numeroase institute, structuri politice, organisme neguvernamentale, grupuri de lucru din mediul academic, diverse manifestări ce se desfășoară periodic pentru schimburi de opinii, informații și experiență.

Sistemul de indicatori utilizat în Uniunea Europeană este reprezentat de:

- dezvoltare economico-socială;
- sustenabilitatea consumului și a producției;
- incluziunea socială;
- schimbările demografice;
- sănătatea publică;
- schimbările climatice și energia;
- sustenabilitatea transporturilor;
- resursele naturale;
- parteneriatul global;
- buna guvernare.

Acești indicatori reprezintă principalul instrument de lucru în Cadrul Strategiei Dezvoltării Sustenabile a Uniunii Europene, în ce privește analiza, înțelegerea și proiectarea celor mai adecvate soluții. Ei (indicatorii) pot fi extinși, detaliați, diversificați pentru a descrie cât mai fidel orice modificare care are impact în relațiile dintre cei trei piloni care formează structura conceptului de sustenabilitate comunitar.

Cu toate că teoretic sistemul este funcțional, implementarea la nivel național este încă departe de a se fi realizat, iar la nivel regional și local funcționează în prea puține locuri pentru a fi relevant. Modul de colectare a datelor este încă defectuos și greoi, datele au un grad de acuratețe și omogenitate reduse, ceea ce reduce considerabil calitatea și utilitatea rezultatului final. În centralizatoarele de date pe națiuni, România este campioana absolută a lacunelor.

Comunitatea sustenabilă

În mod normal conceptul de sustenabilitate presupune abordarea tuturor celor trei componente: economic - social - mediu. Dar ele nu au grade de relevanță și determinare identice în implementarea conceptului în practică.

Economia și comunitatea socială sunt rezultate ale deciziilor umane, mai bune sau mai puțin bune.

Mediul are propriile legi de evoluție și singura atitudine corectă este cea de cunoaștere științifică, aprofundată a acestora și aplicarea unui comportament de adaptare optim.

Dar în concret economia este o componentă care se desfășoară în cadrul comunității sociale căruia îi satisface nevoile majore, dar care la rândul ei, adoptă și impune strategia acestei evoluții. Rezultă deci că rolul de strateg în trinomul economie - social - mediu revine comunității sociale.

Aceasta prin modul de determinare asupra parametrilor economiei pe care o generează, prin relațiile sociale și prin tipul de atitudine față de resurse și mediul natural pe care-l utilizează, este responsabilă de evoluția tuturor indicatorilor de sustenabilitate care o caracterizează și personalizează ca o adevărată amprentă.

Trăsăturile de bază ale unei comunități sociale sustenabile sunt:

- proiectarea și implementarea unei bune guvernări prin cultura democrației participative;

- echitatea și egalitatea de șanse prin indicatori ca: gradul de polarizare socială, rata riscului de sărăcie, riscul șomajului de lungă durată, accesul și nivelurile formării profesionale inițiale și continue etc.

Resursa umană este cea mai importantă dintre resursele unei comunități sociale, dar ea trebuie să trăiască într-un mediu care să nu îi fie ostil, cu aer respirabil, apă potabilă și sol stabil și fertil.

Monitorizarea continuă și corectarea parametrilor de calitate ai acestor trei factori este esențială pentru comunitatea socială și obligatorie pentru minimalizarea efectelor de degradare și pentru regenerarea continuă a lor.

Aceasta presupune o investiție inevitabilă și continuă de timp, muncă și resurse financiare a căror asumare la nivelul comunității nu este opțională ci doar posibil de eficientizat.

Strategia de dezvoltare sustenabilă

La scară mondială există o evidentă intensificare a interesului public pentru problematica sustenabilității. Uniunea Europeană și-a asumat rolul de lider în abordarea programatică și eficientă a conceptului și în implementarea lui în toate dimensiunile actului de guvernare responsabilă.

S-au elaborat de către Uniunea Europeană mai multe strategii pe etape medii, urmărindu-se îmbunătățirea gradului de implementare și completarea permanentă a cadrului conceptual-teoretic. Statelor membre ale Uniunii Europene li s-a cerut să elaboreze și să implementeze strategii naționale proprii, convergente unui cadru strategic comunitar.

Cerința esențială pentru ca o strategie să fie de succes, este ca ea să fie rezultatul unui amplu proces de consultare publică, să fie negociată și asumată de toate segmentele sociale implicate, să ofere prin obiectivele sale soluții clare și credibile problemelor reale cu care se confruntă sau s-ar putea confrunta comunitatea căreia i se adresează.

Elementul esențial al unei bune strategii este prezentarea unei viziuni. Viziunea trebuie construită și prezentată corect. De acest lucru depinde succesul sau eșecul unei strategii. O viziune trebuie să dea răspuns la problemele majore cu care se confruntă sau s-ar putea confrunta comunitatea, în care categoriile interesate se regăsesc în posturi concrete și favorabile. Acest lucru are efectul de a induce un mare grad de toleranță la rezultate ulterioare chiar modeste. Din contra o viziune vagă, străină sau prea îndepărtată de interesele celor cărora li se adresează, impersonală sau care pare utopică, are șansa să anuleze aproape total efectul unei strategii geniale.

O viziune fericit formulată și comunicată eficient trebuie structurată într-un număr relativ mic de obiective (cinci, șase...) care să fie clar exprimate și măsurabile, să fie formulate scurt, precis și să conțină elemente concrete pentru că se adresează raționalului.

Fiecare obiectiv bine și complet descris trebuie să fie urmărit de un șir corespunzător de acțiuni programate într-o logică firească. Rezultatul fiecărei acțiuni trebuie să devină o premiză necesară următoarei acțiuni. Fiecare acțiune să fie plasată în intervale de timp rezonabile. O corectă programare a acțiunilor face posibilă și o bună și acoperitoare bugetare pentru fiecare în parte și va crea premisele unei bune și eficiente monitorizări și gestionări a strategiei pe parcursul implementării ei.

Bugetarea înseamnă cuantificarea, planificarea și alocarea în timp a tuturor resurselor necesare susținerii acțiunilor programate (resurse umane, materiale, financiare, colaborări etc.).

O strategie trebuie să cuprindă și responsabilități și termene pentru fiecare din acțiunile programate ca și pentru asigurarea resurselor, și nu în ultimul rând modalități de evaluare periodică și finală, indicatori utilizați, precum și limitele și modalitățile în care ajustarea acestora este accesibilă fără a compromite scopurile și obiectivele inițiale ale strategiei. O strategie bună este aceea care devine instrument de lucru și nu un document, bun de prezentat la festivități și reuniuni.

Strategiile de dezvoltare sustenabilă se elaborează și se implementează începând de la nivelul local și regional pe baza unui cadru strategic național care să le asigure convergența și coerența. Gradul de concretizare și detaliere a viziunilor, obiectivelor și acțiunilor crește invers proporțional cu nivelul de elaborare. La nivel local acesta este maxim, urmând spre o oarecare generalizare spre nivelurile superioare [4].

Orice strategie națională de dezvoltare trebuie să respecte constrângerile sustenabilității și orice strategie de dezvoltare sectorială ori regională trebuie să fie convergentă acesteia. Din această perspectivă, elaborarea strategiilor de dezvoltare sustenabilă națională trebuie să fie un proces care să tranșeze diferențele politico-doctrinare, ciclurilor electorale, să cuprindă un proces efectiv de informare și consultare publică, așa fel ca documentul programatic rezultat să se bucure de aportul și suportul tuturor categoriilor sociale interesate. Pe de altă parte problematica sustenabilității dezvoltării socio-economice nu poate fi abordată eficient decât în context pluridisciplinar de către specialiști cu înaltă experiență. Acest lucru impune implicarea mediului academic, universitar, dar și elita managerială [5].

Totodată trebuie avut în vedere că procesul de implementare nu este unul static-liniar ci unul dinamic, dependent de evoluții aleatorii și schimbări imprevizibile de context care necesită o monitorizare continuă și de multe ori decizii de corectare operative.

Toate acestea sunt argumentate în favoarea atribuirii sarcinii de elaborare, monitorizare și ajustare a strategiilor naționale de dezvoltare sustenabilă pe termen mediu și lung, unor entități de interes public, specializate și independente politic. Această opțiune este aplicată de majoritatea statelor dezvoltate ale lumii. În România se propune înființarea unui Institut Național pentru Dezvoltare Sustenabilă, ca entitate apolitică și autonomă, responsabilă cu elaborarea, coordonarea, monitorizarea, evaluarea și ajustarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Sustenabilă.

Componente ale dezvoltării sustenabile

Protecția mediului fiind parte componentă a dezvoltării sustenabile, alături de ceilalți doi piloni de dezvoltare economică și coeziune socială, acestea întrepătrundându-se, influențându-se și determinându-se reciproc, tema trebuie tratată mai complex. Enumerarea și prezentarea sintetică a elementelor componente este utilă.

Economia sustenabilă

Economia în general produce bunuri și servicii necesare și utile vieții. Ea este deci un sistem economic în care avem elemente de intrare și elemente de ieșire. Elementele de intrare sunt resursele de toate felurile. Elementele de ieșire sunt bunurile materiale (care ne sunt utile) și reziduurile, care poluează mediul (apa, aerul, solul). În economiile anterioare (chiar și prezente) în calculul costurilor resurselor ca măsuri de intrare în sistem, nu s-au luat în calcul resursele vitale. Acestea au fost considerate firesc nepuizabile. În realitate lucrurile nu stau așa și menținerea acestora în parametrii care să facă posibilă viața, are costuri imense și tot mai evident faptul că aceste resurse esențiale nu sunt nepuizabile.

Întreprinderea sustenabilă

Întreprinderea are rolul de a organiza procese de producție. Este parte a economiei. Aici se gestionează la scară redusă cei trei piloni ai dezvoltării sustenabile: economie, coeziune socială, protecția mediului.

Managementul sustenabilității energetice

Intensitatea energetică este un indicator care măsoară consumul energetic specific pe unitate de produs. O întreprindere sustenabilă va aloca resurse importante monitorizării și optimizării consumurilor energetice, urmărind nu numai reducerea intensității energetice, dar și calitatea și tipul de resurse utilizate la producerea energiei consumate.

Managementul sustenabilității consumurilor materiale

Consumurile materiale ale unei întreprinderi au o structură largă și diversă. Trebuie în așa fel gestionate încât să fie optimizate consumurile specifice, să se evite risipirea și să aibă un impact social și de mediu sustenabil.

Managementul resurselor umane

Cea mai importantă resursă a unei întreprinderi este cea umană; managementul ei într-o manieră sustenabilă este esențial. Elemente ale acesteia: siguranța locului de muncă, venituri proprii rezonabile, formarea continuă, perfecționarea competențelor, asigurarea unui climat de muncă riguros dar prietenos etc.

Sănătatea și securitatea ocupațională

Alături de managementul resurselor umane, cele două fac parte din pivotul coeziunii sociale al trinomului dezvoltării sustenabile. Asigurarea sănătății angajaților și crearea condițiilor de securitate deplină în muncă trebuie să fie o preocupare continuă a angajatorului.

Managementul transporturilor și al depozitării

Toate întreprinderile au în structura consumurilor de resurse elemente din sfera transporturilor și depozitării. În funcție de nivelul de dezvoltare sistemele de transport particularizează gradul de mobilitate și operativitate al întreprinderilor și al comunităților pe care le deservește. Prin cantitatea emisiilor cu efect de seră pe care le degajează mijloacele de transport, au impact socio-economic și de mediu major.

Gestionarea deșeurilor emisiilor și scurgerilor

Acestea sunt reziduuri ale proceselor economice și prezintă un interes din ce în ce mai mare pentru noile activități de reciclare și valorificare cât și pentru faptul că în lipsa unei gestionări specifice aduce grave prejudicii resurselor vitale ale comunității prin afectarea mediului înconjurător.

Responsabilitatea socială a întreprinderii

Responsabilitatea Socială Corporatistă (RSC) este un concept care prezintă forme de autoreglementare voluntară, integrate într-un model de afacere și care din perspectiva sustenabilității are cele mai relevante valențe pentru că implică atât o atitudine civică responsabilă și participativă în relația întreprinderii cu comunitatea, cât și o abordare pozitivă pro-activă față de problematica mediului, deci implicit față de resursele vitale comune. Aceasta presupune o reală racordare a întreprinderii la viața comunității, cunoașterea realităților sociale, a viziunii și perspectivelor locale de dezvoltare sustenabilă, a oportunităților, dar și a dificultăților acestui proces.

Rolul organizațiilor patronale în implementarea modelelor de sustenabilitate a întreprinderilor

Organizațiile angajatorilor (patronatele) reprezintă cel mai propice mediu asociativ pentru promovarea principiilor sustenabilității. Acest lucru trebuie înțeles în profunzime atât de către angajatori cât și de către partenerii lor sociali tradiționali, sindicatele și autoritățile centrale și locale. Patronatele nu trebuie confundate cu Asociațiile Oamenilor de Afaceri (care sunt asociații de persoane fizice având interese în afaceri) sau cu Asociațiile Profesionale (care sunt asocieri de persoane fizice pe criterii profesionale).

Așa cum s-a prezentat anterior, patronatele reunesc prin asociere voluntară întreprinderi, adică forme concrete de realizare a unei afaceri cu toate părțile bune și rele care o compun. Patronatele joacă un rol complex în cadrul comunităților, prin capacitatea lor de responsabilizare socială față de propria resursă umană și față de resursele pe care le asigură comunitatea, prin interesul legitim pentru propria dezvoltare, condiționate structural de însăși dezvoltarea comunității în care acționează și de resursele specifice și vitale necesare.

Patronatele se pot structura fie după criteriul apartenenței la un obiect de activitate comun (precum și ARACO) care generează o compatibilitate bazată pe activități, procese și resurse asemănătoare, fie pe apartenența la o unitate administrativă teritorială comună, care răspunde interesului comun de dezvoltare pe termen scurt, mediu și lung al comunităților.

Pentru a-și dobândi și menține statutul de partener social, patronatele trebuie să fie capabile nu numai să reprezinte interesele comune, legitime ale întreprinderilor voluntare înrolate în propriile structuri ci și să poată asuma responsabilități concrete în cadrul comunităților în care evoluează, contribuind astfel la coerența și consistența programelor de dezvoltare socio-economică a acestora.

Un patronat trebuie să fie capabil să armonizeze interesele membrilor proprii (care uneori sunt divergente) cu interesele comunităților în cadrul cărora acționează.

Acest lucru se poate realiza prin promovarea dialogului care are menirea de a explicita termenii problemelor, prin căutarea căilor posibile de dezvoltare, prin parteneriat și solidaritate cu acei membri care sunt în impas.

Pentru asumarea și onorarea unor asemenea obligații, organizațiile patronale trebuie să îndeplinească minimal unele condiții:

a). să fie suficient de reprezentate adică să recunoască un număr relevant de întreprinderi, încât să dispună și de o reală capacitate de asumare a unor decizii comune, dar și să reprezinte o poziție legitimă de o majoritate reală. În caz contrar pozițiile sau angajamentele asumate (de o organizație inconsistentă), fie rămân la nivel declarativ, neexistând capacitatea și resursele de implementare, fie sunt contestate, respinse de majoritatea membrilor, care nefiind informați, consultați și implicați (adică nu sunt convinși) nu contribuie și nu activează pozitiv, din contra acționează contra pozițiilor și angajamentelor asumate de organizația patronală.

b). să dispună de un bun sistem de informare și comunicare, care să asigure atât o bună capacitate de coordonare, dar și o suficientă transparență. Buna capacitate de informare presupune constituirea unui flux funcțional de circulație a informațiilor în ambele sensuri pe baza unor canale de comunicare adecvate. Organizația patronală eficientă trebuie să fie capabilă să proceseze și să transmită în timp util (de exemplu) o propunere legislativă comunicată de o autoritate publică, către toate întreprinderile membre și în același timp să aibă capacitatea de a primi, clarifica și sintetiza răspunsurile primite, precum și de a susține convingător în fața acelei autorități poziția și argumentele patronatului bazate pe un consens al întreprinderilor membre. Capacitatea de armonizare, de degajare a unor soluții optime, acceptabile pentru toate părțile, depinde în mare măsură de existența unor experți pe teme majore pe care patronatul își exprimă de regulă o poziție, pe cunoașterea și capacitatea de sinteză a informațiilor de conjunctura socio-economică, dar și pe baza unor buni comunicatori și negociatori capabili să realizeze în timp scurt un consens pe soluții optime, pe care să le promoveze cu succes. Slăbiciunea unei astfel de abilități afectează transparența. Organizațiile care nu dispun de un sistem de comunicare eficient, exprimă poziții generale, neconcrete și neasumate de membrii reprezentați, consultarea și coordonarea nefiind eficiente.

c). Organizațiile patronale trebuie să fie capabile să furnizeze o serie de servicii specifice membrilor săi. Printre acestea putem enumera:

- servicii de consultanță în domenii specifice;
- servicii de integrare, prin inițierea consorțiilor locale, regionale sau inter-sectoriale;
- servicii pe piața muncii: recrutare, formare și conversie profesională, plasarea forței de muncă, controlul mobilității forței de muncă etc.;
- expertiza de specialitate;
- servicii externalizate comune;
- servicii de lobby-ing și avocatură;
- servicii de facilitare a transferului tehnologic etc.

Față de toate cele de mai sus rezultă clar și evident rolul esențial pe care îl pot juca organizațiile patronale în creșterea gradului de sustenabilitate a dezvoltării socio-economice a comunităților în care sunt organizate și acționează.

Protecția mediului - obiectiv prioritar de preocupare a ARACO

Protecția mediului, a habitatului în care există viața (apă, aer, sol) face parte din trinomul noului concept de dezvoltare sustenabilă, alături de dezvoltarea economică și coeziunea socială.

Prezentarea sintetică a conceptului am încercat să o prezint anterior. Problematika protecției mediului este complexă și inter-dependentă de problematicile celorlalți doi piloni, ca atare se va trata în acest context.

Participarea ARACO - prin reprezentanți - la proiecte privind integrarea activă a organizațiilor patronale, în piața unică europeană

Programul BOSMIP II (Business Organizations as Single Market Integration Players), ediția 2008-2009 a fost inițiat de Confederația Afacerilor Europene, BUSINESS EUROPE, cu asistența financiară a Comisiei Europene. Obiectivele proiectului sunt:

- familiarizarea organizațiilor de afaceri și a angajatorilor cu "acquis communautaire" prin transferul de experiență și bune practici;

- creșterea capacității organizațiilor de afaceri și ale angajatorilor din țările beneficiare de a oferi un suport efectiv pentru implementarea "acquis communautaire" la nivelul unităților și federațiilor membre;

- întărirea capacității organizațiilor de afaceri ale angajatorilor din țările beneficiare de a reprezenta optim interesele membrilor proprii și de a le oferi cele mai bune servicii.

La proiect au participat organizații și experți din 23 de țări europene. România a fost reprezentată de ACPR (Alianța Confederațiilor Patronale din România, din care face parte și ARACO).

În România s-au desfășurat mai multe seminarii, după cum vom detalia în continuare.

a). **Bune practici în absorbția și utilizarea fondurilor europene**, București 20-21 martie 2008.

Sunt prezentate Fondurile structurale (Fondul European pentru Dezvoltare și Fondul Social European precum și Fondul de Coeziune). ACPR concluzionează rezultatele simpozionului și face recomandări de abordare în România a diverselor modele din țările europene.

b). **Impactul problematicii de mediu asupra Comunității de Afaceri Europene**, Iași, 22-23 mai 2008.

Comisia Europeană acordă o importanță deosebită problematicii mediului, nivelul reglementării în domeniu fiind unul din cele mai ridicate, dar și "sursa a numeroase controverse". Problematika mediului afectează în mod direct și esențial comunitatea afacerilor europene. Există provocări de natura evidenței, între care schimbările climatice, prin efecte din ce în ce mai concrete. Volumul resurselor naturale, epuizabile, de toate felurile, este într-o evidentă scădere, cu efecte majore pe costuri, de asemenea efectele secundare ale unor industrii asupra calității vieții cetățenilor impune măsuri de protecție, eforturi în cercetarea științifică specifică, toate având efecte mai mult sau mai puțin importante pe costuri și implicit pe competitivitate într-o piață globală neomogenă din punct de vedere al restricțiilor și reglementărilor.

În Comunitatea Europeană există politici și reglementări restrictive în domeniile: climă și schimbări climatice, natură și biodiversitate, gestionarea deșeurilor, apă-sol-aer, protecția civilă, substanțe chimice, zgomot etc., precum și organisme specializate și acte normative cu efect major, numeroase acțiuni și programe. Sunt prezentate experiențele în domeniu ale Franței, Greciei, Lituaniei.

ACPR în concluzii, apreciază că în România, complexitatea, riscurile și implicațiile problematicii de mediu nu au atins nivelul necesar de conștientizare în rândul comunităților în general și al companiilor în special. Schimbările climatice și manifestările meteorologice extreme produc importante daune economice. Singura atitudine responsabilă fiind intensificarea măsurilor de protejare a mediului, renaturarea zonelor afectate de activitățile industriale, reducerea drastică a emisiilor poluante a gazelor cu efect de seră sau a substanțelor periculoase.

Intensitatea energetică pe unitate de PIB din România este una din cele mai ridicate din Europa, ceea ce impune o reabordare rapidă a opțiunilor tehnologice.

România dispune de importante resurse regenerabile de energie. Se recomandă ca exemplu de bună practică, modelul legislativ stimulativ al Greciei, așa fel ca energia produsă din surse neconvenționale și regenerative să fie suficient de atractivă și pentru capitalurile mici și medii.

Se impune includerea problematicii mediului în aria curriculară generală pentru ca absolvenții diverselor forme de învățământ inițial să aibă cunoștințe minime necesare unui comportament corect și responsabil față de mediu. În plan economic, criza mediului trebuie transformată în oportunitatea unor noi activități profitabile.

c). **Sectoarele transport și energie din perspectiva europeană**, Timișoara, 6-7 noiembrie 2008.

Comunitatea Europeană este conștientă că siguranța sa energetică trebuie să se afle în centrul politicii privind sustenabilitatea și securitatea Uniunii.

În acest context a apărut necesitatea unei noi strategii bazată pe solidaritatea în domeniul energetic între statele membre și au fost adoptate o serie de politici în scopul reducerii intensității energetice, promovării relațiilor de producție și transport a energiei, bazată pe resurse regenerabile și pe reducerea drastică a emisiilor de carbon.

Alt obiectiv major al Europei Comunitare este legat de asigurarea optimă a mobilității și persoanelor. Se pune accent pe dezvoltarea și extinderea rețelelor infrastructurale, monitorizare și siguranță.

ACPR apreciază că în România potențialul hidro este exploatat abia în proporție de circa 50%, iar potențialul de micro-amenajări energetice, exploatarea resurselor alternative (eoliene, solare, geotermale etc.) este încă neatins. Situația infrastructurii de transport este nemulțumitoare. Se sugerează soluția parteneriatului public-privat propus de Franța, model de bună practică ce ar putea fi soluția reală.

d). **Sănătatea și securitatea ocupațională necesitate și provocate la nivelul național și European**, București 9-10 decembrie 2008.

Comunitatea Europeană va acorda un înalt grad de protecție a sănătății umane care va fi asigurat și implementat în toate politicile comunitare și anume:

- reducerea până în 2012 cu 25% a numărului accidentelor de muncă și îmbolnăvirilor profesionale;

- statele membre vor întocmi programe proprii cu accent pe acțiunile destinate în special prevenirii. În prezent numai 3% din bugetele generale alocate sunt destinate prevenirii, restul de 97% finanțează tratamentul și urmările;

- se vor dezvolta programe destinate studierii legăturilor și cauzalităților între nivelul de sănătate, nivelul investițiilor în sănătate și al creșterii economice.

e). **Dezvoltarea sustenabilă - o provocare pentru un viitor prosper**, București 7-8 mai 2009.

Conceptul a apărut inițial ca o reacție la agresivitatea activităților umane asupra mediului. Ulterior conceptual de sustenabilitate a evoluat și crescut în complexitatea sensurilor, mai ales în contextul crizei financiare economice globale, actuale. Însăși definirea conceptului dezvoltării sustenabile a evoluat de la: "D. S. propune satisfacerea nevoilor actuale ale omenirii fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi" la: "D. S. propune o evoluție economică dinamică, în așa fel dimensionată încât să susțină toate nevoile individuale și colective legitime dintr-o comunitate socială echitabilă, inclusivă și generatoare de securitate, într-un mediu protejat și regenerat, capabil să susțină toate condițiile și echilibrele naturale, fundamentale, necesare vieții".

Chestiunea (mediului) inclusiv dimensiunea sa socială, tinde să devină o prioritate în momentul opțiunilor economice globale. Raportarea tuturor deciziilor la evoluția PIB nu mai este suficientă, se vor utiliza pentru monitorizarea sustenabilității, indicatorii propuși de Eurostar, care oferă o imagine mai aproape de realitate asupra resorturilor și evoluției dezvoltării economico-sociale.

Implicarea ARACO în instruirea societăților de construcții-montaj

Aceasta se realizează în mai multe moduri, pe care le vom analiza succint mai jos.

a). Specialiștii de la ARACO împreună cu specialiștii din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Mediului - ICIM, au elaborat pentru antreprenorii de

construcții Ghidul: “Pregătirea societăților de construcții montaj pentru desfășurarea activității în condițiile integrării economiei în Uniunea Europeană”. Ghidul cuprinde capitolele:

- studiul asupra legislației Uniunii Europene privind construcțiile și mediul înconjurător și efectele implementării acestuia asupra activităților de construcții montaj în România;
- proiectul unui Îndrumător privind măsuri pentru satisfacerea cerințelor de protecția mediului în domeniul construcțiilor;

- trei studii demonstrative pentru realizarea sistemelor de management de mediu a următoarelor tipuri de activități: șantier de construcții în intravilan, balastieră, fabricarea betonului; aceste lucrări prezintă interes pentru proiectanții și executanții lucrărilor de construcții montaj, producătorii de materiale de construcții, comercianții din domeniul materialelor de construcții, clienții publici sau particulari care sunt proprietari de clădiri, implementarea și certificarea Sistemelor de Management de Mediu (SMM);

- se mai prezintă modul de acces la informații și la justiție în probleme de mediu. Se detaliază subiectul “post utilizării construcțiilor” - important pentru proprietari;

- se mai prezintă actele normative referitoare la construcții în legătură cu mediul: lista actelor normative europene, lista actelor normative românești, lista actelor normative românești abrogate.

b). Prezentarea unor “studii de caz” privind starea factorilor de mediu produsă de activități desfășurate la:

- stația de exploatare agregate aparținând S. C. ARCOTEX S. R. L.;
- baza de producție a grupului ARCOM S. A.;
- șantierul investiției fabrica prefabricație - executant S. C. BOG’ART.

c). Sistematizarea măsurilor de securitate a zonei din punct de vedere al protecției mediului.

d). Propuneri de măsuri generale pentru prevenirea, reducerea sau atenuarea efectelor negative ale implementării proiectelor de construcții (inclusiv cele care afectează mediul înconjurător).

Acțiunile întreprinse de către ARACO - filiala Cluj-Napoca pentru rezolvarea problemelor privind protecția mediului

Sunt cele descrise în continuare:

a). Transmiterea informațiilor din domeniu către cercurile județene și către membrii asociații (legislație, normative, instrucțiuni etc.).

b). Întâlniri trimestriale de analiză la sediul filialei și a cercurilor județene (vezi Maramureș, Bihor, Bistrița-Năsăud).

c). Asigurare de asistență tehnică pentru întreprinderile asociate prin cadrele de specialitate cooptate la filială.

d). Implicarea specialiștilor din filiala Cluj-Napoca în acțiuni privind îmbunătățirea infrastructurilor pentru alimentare cu apă, canalizare și drumuri comunale:

- pe linie de consultanță și proiectare:

- Asociația Valea Someșului - Sălaj - apă, canal, drumuri,
- orașul Borșa - jud. Maramureș - apă-canal,
- comuna Calatele - jud. Cluj - apă-canal.

- pe linie de execuție:

- Asociația Cojocna (com. Țaga-Geaca), jud. Cluj - apă-canal,
- comuna Ilva Mică, jud. Bistrița-Năsăud,
- orașul Aghireș - canalizare și stație de epurare,
- orașul Turda - canalizare și stație de epurare,
- municipiul Cluj - canalizare și stație de epurare.

e). Susținerea societăților membre în acțiunea de atestare pentru execuție prin ARACO.

f). Implementarea acțiunii de colectare selectivă a deșeurilor pe șantierele de construcții aparținătoare întreprinderilor membre ARACO.

g). Susținerea acordării de distincții de merit societăților cu rezultate deosebite în domeniul calității lucrărilor și a protecției mediului, pentru anul 2009 acestea fiind societățile comerciale ACI Cluj și AMISA Baia Mare.

h). Propuneri:

- inițierea unei reglementări legislative care să oblige comunitățile locale titulare de programe de investiții din fonduri comunitare (și nu numai) să coopteze în comisiile de licitație specialiști din mediul universitar și din cadrele ARACO (filială și cercuri județene). În prezent sunt cooptați nespecialiști în domeniul investițiilor (în general angajați ai primăriilor);

- societățile comerciale de consultanță, care întocmesc Fișe de achiziții și Caiete de sarcini pentru lucrări de C+M din domeniul bugetar să fie atestate de către ARACO sau alt organism din domeniu. Acestea trebuie să răspundă cumva de calitatea consultanței acordate;

- întreprinderea unor acțiuni la nivel de filială și cercuri județene pentru asociere cu partide și asociații ecologice, în vederea susținerii la viitoarele alegeri locale (pentru Primării și Consilii Județene) a unor candidați comuni pentru consilieri, aceștia urmând să susțină interesele de protejare a mediului.

Bibliografie

1. Varga I. M. Sabo H. M. - *Dezvoltarea durabilă și protecția mediului*, Ecoterra, 22-23, 2009
2. Izvoranu A. - *Dezvoltare economică sustenabilă*, Ghid pentru întreprinderi, 2010
3. Lesnic M., Galea I. - *Integrarea europeană a Constructorilor*, ARACO, 2010
4. *** Integrarea activă a organizațiilor patronale în piața unică europeană, 2010
5. *** Statutul ARACO 2009
6. www.araco.org

Date de contact

Constantin CAȘCAVAL: ARACO Cluj-Napoca, str. Dragoș Vodă, nr. 3, e-mail: cartelbau@yahoo.com